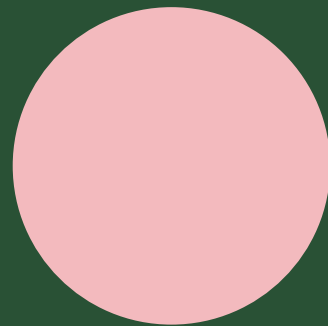

Hellström Advokatbyrå

Vad innebär marknadsförningar för en båtklubb?

Miljöbalkens ansvarsbestämmelser

10 kap MB

- Föroreningar – skadefall
- Ansvarssubjekt
  - Verksamhetsutövare
  - Fastighetsägare
- Faktisk drift efter juni 1969
- Förvärv efter 1998
- Skäliga åtgärder

2 kap MB

- Pågående verksamhet – förvaringsfall
- Ansvarssubjekt
  - Verksamhetsutövare
- Ingen "tidsbegränsning"
- Inte orimliga åtgärder
- Avser egentligen inte ansvar för historiska händelser

Verksamhetsutövaransvaret

- 10 kap 2 § - den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som bidragit till en föroreningsskada m.m. (*verksamhetsutövaren*)
  - Avgränsning av *verksamheten*
  - Vem är utövaren?
    - Faktisk och rättslig möjlighet att vidta skyddsåtgärder
    - Driver eller kontrollerar?
  - Tidpunkt – övergångsbestämmelser; 30 juni 1969
  - Solidariskt ansvar

Praxis

- Mark- och miljööverdomstolens dom 2013-10-11 i mål M 10932-12
  - Fartygsföreningen Gullbergskajen i Göteborg
  - Tillsynsavgift vid oljeutsläpp
  - Föreningen ansågs som verksamhetsutövare

- MÖD 2017:2
  - Östersuns-Frösö Båt och Hamnförening
  - Tillsynsåtgärder med anledning av dieselutsläpp
  - Föreningen ansågs som verksamhetsutövare

Fastighetsägaransvaret

- 10 kap 3 § - Subsidiärt ansvar för fastighetsförvärvare om
  - Förvärvet skett efter 31 december 1998
    - Köp, byte, gåva, tillskott till bolag eller förening, utdelning eller skifte från bolag eller förening (inte fastighetsreglering)
  - Förvärvaren vid förvärvstidpunkten kände till eller borde känna till föroreningarna
    - Hur mycket måste man ta reda på?
  - För privatbostad krävs vetskap
  - Gäller inte fastigheter som förvärvats av bank m.m.

- Skyldighet att i skälig utsträckning svara för kostnader motsvarande värdeökning kan uppstå trots frihet från ansvar

Ansvarsutredning

- Första steg efter upptäckt markförorening
- Tillsynsmyndigheten ansvarar för att genomföra en ansvarsutredning
  - Vem ska undersöka eller sanera föreningen?
- Krav om statligt stöd ska sökas för sanering eller efterbehandling

Vad ingår i ansvaret?

- Utredning – 10 kap 1 § (definition avhjälpande)
  - Begränsat utrymme för jämkning
  - Kostnader kan drabba ägare som har nytta av utredning (10 kap 10 §)
- Rapporteringsplikt gäller alla ägare och brukare som upptäcker föroreningar
- Åtgärder – 10 kap 4 §
  - Avlägsnande
  - Spridningshindrande
  - Kostnad kan drabba ägare vars fastighet ökat i värde (10 kap 9 §)

Hur omfattande är ansvaret?

- 10 kap 4 § MB
  - Totalt efterbehandlingsansvar = de åtgärder som skäligen kan krävas för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön
  - Kan hela ansvaret utkrävas?
    - När ägde den förorenande verksamheten rum
    - Den ansvariges skyldigheter vid det tillfället
    - Andra omständigheter
  - Ansvaret preskriberas inte

Riskbedömning och åtgärdsutredning – vad kan skäligen krävas

- Indata till riskbedömning
  - Källor till förorening (nuvarande och historiska, on-site, off-site)
  - Skyddsobjekt (on-site, off-site)
  - Spridningsförutsättningar
    - Markförhållanden (sand, lera, hårdgjorda ytor, grusytor, ledningsgravar, utfylld mark)
    - Grundvattenförhållanden (avstånd till grundvattenytan, flödesriktning, stort/litet flöde)
    - Ytvatten (avstånd, storlek)
- Bedöma och kvantifiera risken
- Generella riktvärden finns – avser dock ”worst case”

Jämknig

- Tidsaspekten
  - Föreningarna förutsätts ha inträffat jämnt över tid om inte annat är känt
  - Före 1960 – 0 procent
  - Efter 1969 – 100 procent
  - 1960-1969 – delvis ansvarig
  - Även utredningskostnader jämkas
- Andra jämningsgrunder har inte tillmätts betydelse

Regressansvaret

10:6 MB - Ansvarsfördelning när flera är ansvariga

- Första stycket
  - Om flera verksamhetsutövare är ansvariga enligt 2 §, skall de svara solidariskt i den utsträckning inte annat följer av att ansvaret är begränsat enligt 4 eller 5 §.
  - En verksamhetsutövare som visar att dennes bidrag till miljöskadan är så obetydligt att det inte ensamt motiverar något avhjälpande skall dock ansvara endast för den del som motsvarar bidraget.
- Andra stycket
  - Vad de solidariskt ansvariga har betalat skall fördelas mellan dem efter vad som är *skäligt med hänsyn till den omfattning i vilken var och en har medverkat till miljöskadan och till omständigheterna i övrigt.*

Potentiella regressparter

- De som bedrivit ”verksamheten” tidigare
- Moderbolag som gett koncernbidrag till förorenande dotter
- Bolag som bedrivit samma verksamhet och bidragit till en förorening
- Bolaget eller verksamheter som partiellt bidragit till en förorening

Statligt stöd för sanering

- Förordning (2004:100) om avhjälpande av föroreningsskador och statligt stöd för sådant avhjälpande
- Ansvar kan inte krävas fullt ut enligt 10 kap MB
- Ansvariga kan inte bekosta åtgärderna
- Det finns synnerliga skäl

28 § Anmälan – avhjälpande åtgärder

- Anmälan om misstänkt förorening – 10 kap 11-12 §§ MB
- 28 § Förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd – förbjudet att vidta avhjälpandeåtgärder utan anmälan till tillsynsmyndigheten om åtgärden kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och risken inte bedöms som ringa
  - Utredning eller efterbehandling
- Anmälan till tillsynsmyndigheten – länsstyrelsen eller kommun
  - Åtgärden får påbörjas tidigast sex veckor efter anmälan om tillsynsmyndigheten inte bestämmer annat
- Beslut om försiktighetsåtgärder vid genomförande
  - Kan överklagas till länsstyrelse eller mark- och miljödomstol

